

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасні умови господарювання суб'єктів аграрного бізнесу характеризуються нестабільністю та невизначеністю, що призводить до зростання економічних та фінансових ризиків.

Однією з найголовніших умов сталого розвитку аграрного сектору в сучасній економіці є перехід на новий рівень організації процесів виробництва продукції і проведення послідовних заходів щодо підвищення ефективності діяльності. Це передбачає необхідність розробки методології обліково-аналітичного забезпечення управління в сільськогосподарських підприємствах, що забезпечує планування господарської діяльності, поєднання управління поточною діяльністю, відкриття нових видів господарювання, проведенням реструктуризації і поступовим згортанням застарілих процесів виробництва в агропромисловому комплексі України. Сучасне підприємство – це організація з кількома рівнями управління і операційної діяльності, між якими існують складні взаємозв'язки. Багатогранність та універсальний характер більшості підприємств зумовлюють постійне ускладнення їх організаційних моделей. Від обраної організаційної моделі значною мірою залежить і фінансовий стан підприємства, і конкурентоспроможність продукції, до якої ринкова економіка ставить щодалі жорсткіші вимоги.

Система аналітичного забезпечення як інструмент управління повинна супроводжувати процес прийняття управлінського рішення [4, с. 405]. Потреба в комплексній діагностиці обумовлена властивістю адитивності інформації. Об'єкт, що містить в собі більше інформації, відповідно має більше зв'язків між своїми елементами і з навколишнім середовищем, більш високоорганізованими. Все це зумовлює синергетичний ефект інформаційної забезпеченості управління у здатності підвищувати ефективність діяльності підприємства [4, с. 405].

Недостатня увага до формування організаційної структури підприємства призводить до порушення логічного взаємозв'язку між етапами процесу прийняття управлінських рішень — планування, обліку, аналізу, контролю та регулювання. Для стабільного розвитку підприємства необхідно реалізовувати комплексний підхід до організації облікового процесу.

Завдання працівників обліково-аналітичної служби полягає у безперервному дослідженні взаємозв'язку ресурсів виробництва, виробничого процесу (технології, організації) та результатів. Вони оцінюють діяльність структурних підрозділів (центрів відповідальності) сільськогосподарського підприємства, проводять діагностику та пошук нових можливостей у досягненні мети, формують у зв'язку з настанням кризової ситуації нові критерії для коригування оперативних планів і завдань у випадку зміни впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. Така професійна діяльність дозволяє виробляти дієві ефективні управлінські рішення в умовах, що характеризуються невизначеністю, конфліктом інтересів та ризиком. Все це можливо робити за умови раціональної організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Коли дискусія заходить про саме аналітичне забезпечення діяльності аграрного підприємства, можна зустріти термін «Обліково-аналітичне забезпечення», нам це показує тільки те, що без обліку не можливо приймати аналітичні рішення, які в свою чергу впливатимуть на управлінські, економічні і інші рішення, що дозволятимуть аграрному підприємству розвиватися і минати сучасні виклики, що загрожують його діяльності. Виходячи із цього під обліково-аналітичним забезпеченням аграрних підприємств, ми розуміємо процес збору, підготовки, реєстрації та обробки обліково-аналітичної інформації та прийняття на її основі управлінських рішень направлених на забезпечення захисту фінансових інтересів підприємств на всіх рівнях його фінансових відносин від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз.

Економічна діяльність у ринкових умовах передбачає в системі управління підприємством, зокрема сільськогосподарським, не тільки констатацію фактів господарського життя, але і висвітлення звітних показників у натуральному і вартісному вимірниках для подальшого її прогнозування [4, с. 26].

Звідси можна сформулювати основні функції обліково-аналітичного забезпечення системи управління фінансовою безпекою підприємств:

- 1) інформаційна – забезпечення системи управління інформацією про фінансово-господарську діяльність підприємства;
- 2) облікова – достовірне та повне відображення фактів господарської діяльності підприємств;
- 3) аналітична – здійснення на підставі даних обліку та звітності оцінки та рівня фінансової безпеки підприємств.

Загалом зміст обліково-аналітичного забезпечення фінансової безпеки, визначається низкою факторів, серед яких галузеві особливості діяльності аграрних підприємств, організаційно-правова форма функціонування, обсяг і ступінь диверсифікації фінансово-господарської діяльності, інші об'єктивні та суб'єктивні фактори.

Формування ефективної системи обліково-аналітичного забезпечення фінансової безпеки аграрних підприємств передбачає виконання комплексу завдань. До них необхідно віднести:

- достовірне та повне відображення в обліку та звітності даних, необхідних для оцінки стану та рівня фінансової безпеки підприємств;
- розробка критеріїв та порядку оцінки якості інформації, яка створюється у системі обліку та аналізу для ідентифікації та оцінки ризиків та загроз;
- визначення індикаторів фінансової безпеки підприємств та розробка системи моніторингу фінансової безпеки;
- діагностика фінансового стану підприємств з метою упередження фінансових ризиків, ідентифікації небезпек і загроз;
- прийняття управлінських рішень щодо доцільності діяльності з урахуванням виявлених загроз та небезпек;
- розробка заходів, направлених на забезпечення фінансової безпеки підприємства, як в короткостроковому, так і в довгостроковому періоді та контроль за їх виконанням.

Список використаних джерел

1. Бруханський Р., Спільник І. Бізнес-аналітика vs. бізнес-аналіз: сучасний дискурс, модель професійної компетенції ініціатора позитивних змін. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Випуск 1-2. С. 7-21.
2. Довбуш А. Уніфікація і гармонізація національних облікових процедур в контексті адаптації до міжнародних стандартів обліку і звітності. Економічний дискурс. 2021. №1(1-2). С. 7–17.
3. Завитій О.П. Організація стратегічного управління інноваційною діяльністю підприємства. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємства в умовах інституційних трансформацій: монографія / Р.Ф. Бруханський, П.Р. Пуцентейло [та ін.] Тернопіль: Вектор, 2017. 388 с.
4. Пуцентейло П.Р., Гуменюк О.О. Детермінанти аналітичного забезпечення процесу управління діяльністю підприємства. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту: Серія «Економіка і управління». 2015. Вип. 34. С. 402-414.
5. Сіренко Н.М. Управління інноваційною системою аграрного підприємства. Економіка АПК. 2019. №7. С. 34 – 41.
6. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності аграрних підприємств : монографія / Р.Ф. Бруханський, М.К. Пархомець, П.Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль : Крок, 2015. 300 с.